

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФІЗИКА, ЕЛЕКТРОНІКА,
ЕЛЕКТРОТЕХНІКА

ФЕЕ :: 2013

**МАТЕРІАЛИ
та програма**

НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 22-27 квітня 2013 року)

Суми
Сумський державний університет
2013

Структурні властивості тонких плівок ZnO, отриманих методом спреї-піролізу

Доброжан О.А., асп.; Авраменко О.С., студ.;
Опанасюк Н.М., доц.
Сумський державний університет, м. Суми

Оксид цинку (ZnO) є прямозонним напівпровідником групи A_2B_6 , який має n -тип провідності та високий коефіцієнт пропускання у видимій області спектру. Завдяки унікальним фізичним, оптичним та електричним властивостям, нетоксичності (Cd-free), дешевизні матеріалу, тонкі плівки ZnO широко застосовуються в сонячних елементах (в якості антивідбиваючих та буферних шарів), газових сенсорах, рідкокристалічних дисплеях та ін.

Тонкі плівки оксиду цинку в наш час отримують такими методами як магнетронне розпилення, хімічне осадження з газової пари, зольгель технологія, спреї-піроліз та ін. Завдяки використанню нескладного технічного обладнання, простоті керування процесом осадження, можливості нанесення плівок великої площі на довільні підкладки найбільш перспективним серед них є метод спреї-піролізу.

Мета роботи полягала в виборі вихідних хімічних компонентів для осадження плівок ZnO методом спреї-піролізу, дослідженні структурних властивостей нанесених шарів.

Тонкі плівки ZnO були отримані розпиленням водного розчину $ZnCl_2$ з концентрацією 0,2 М. Як підкладка використовувалось очищене покривне скло. Нанесення розчину проводилось зі швидкістю 10 мл/хв на підкладки, які мали температури $T_s = 523$ К, 573 К, 623 К, 653 К. Оптимальна відстань від сопла до підкладки була визначена експериментально і склала 5 см.

Структурні дослідження плівок були виконані на автоматизованому рентгенодифрактометрі ДРОН 4-07 у Ni-фільтрованому K_α випромінюванні мідного анода.

Рентгенодифрактометричні дослідження показали, що плівки нанесені при $T_s = 653$ К мають полікристалічну структуру з гексагональною ґраткою типу вюрциту (WZ). Для шарів є характерною текстура росту [002]. Сталі ґратки матеріалу склали: $a = 0,3294$ нм, $c = 0,5157$ нм та були дещо нижчими від довідникових.

Визначені оптимальні умови нанесення однофазних плівок ZnO.